

Talousvaliokunnalle

Komission julkistama ei-sitova tekninen suunnitelma kansallisille omaisuudenhoitoyhtiöille on tervetullut lisä toimenpiteiden sarjassa, joilla pyritään vähentämään ongelmasaatavia pankkien taseista. Toimivan kriisintarkkailun kannalta on tärkeää, että yksittäisen laitoksen tai toimialan kriisin alkaessa olisi valmiina omaisuudenhoitoyhtiö tai valtiolla valmius nopeasti päättää ja järjestää perustettavan omaisuudenhoitoyhtiön mahdollisesti tarvitsemasta julkisesta rahoituksesta tai takauksista. Ratkaisun löytäminen voisi myös osaltaan edesauttaa pankkiunionin täysimääräistä täytäntöönpanoa euroalueella.

Lähtökohtaisesti kansalliset omaisuudenhoitoyhtiöt ovat hyvä tapa vähentää ongelmasaatavia pankkien taseissa markkinaehtoisesti. Omaisuudenhoitoyhtiötä perustettaessa on kuitenkin tärkeä pitää kiinni pankkiunionin keskeisistä periaatteista sekä samalla kiinnittää huomiota erityisesti valtiontuen käyttöön liittyviin rajoituksiin. Omaisuudenhoitoyhtiöiden toiminta ei saa olla ristiriidassa voimassa olevien valtiontuki- ja kriisintarkkailusäädösten kanssa.

Ihanteellisessa tilanteessa omaisuudenhoitoyhtiön rahoitus tulisi kokonaisuudessaan markkinoilta ja yksityissektorilta. Käytännössä omaisuudenhoitoyhtiöiden perustaminen ilman valtion mukaan tuloa on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi. Valtion takauksen ja/tai rahoituksen käyttö omaisuudenhoitoyhtiössä on sinänsä sallittua, mutta sen pitää kaikissa tilanteissa olla markkinaehtoinen ja muutenkin noudattaa valtiontukisäädöksiä. Lisäksi ongelmasaatavien siirrossa omaisuudenhoitoyhtiöön on noudatettava siirtohinnoittelua, joka ei sisällä kiellettyjä valtiontukielementtejä. Siirtohinnoittelun ei kuitenkaan pitäisi muodosta ongelmaa kriisintarkkailussa, koska kriisintarkkailulaki jo itsessään edellyttää, että varojen ja velkojen siirto omaisuudenhoitoyhtiöön tapahtuu markkina-arvoon.

Komission näkemys, että tiettyjen olosuhteiden vallitessa valtio voisi ennakollisesti pääomittaa (*precautionary recapitalisation*) ongelmaluottoja siirtävää pankkia, saattaa olla ongelmallinen. Tulkinta laajentaisi pääomitusvälineen käyttöä ja voisi johtaa pankkiunionin sijoittajavastuuperiaatteen vesittämiseen.

Omaisuudenhoitoyhtiön toimintamallia ei ole syytä rajata liian tiukasti, jotta joustavuus erilaisissa kriisitilanteissa säilyy. On kuitenkin tärkeää, että mikään toimintamalli ei ole ristiriidassa kriisintarkkailuviranomaisen jo käytössä olevan omaisuudenhoitoyhtiö -välineen kanssa, jos omaisuudenhoitoyhtiötä käytetään kriisintarkkailun yhteydessä.

Kriisintarkkailun yhteydessä voidaan periaatteessa käyttää sekä keskitettyä että laitospohjaista omaisuudenhoitoyhtiötä. Kriisintarkkailulaki ja -direktiivi edellyttävät kuitenkin, että omaisuudenhoitoyhtiö on kriisintarkkailuviranomaisen määräysvallassa, mikä voi rajoittaa keskitetyn omaisuudenhoitoyhtiön käyttöä. Lisäksi kriisintarkkailulain voimassa oleva sanamuoto käytännössä mahdollistaa vain laitoksen kriisintarkkailumenettelyn yhteydessä perustettavan, ko. laitosta varten tarkoitettua omaisuudenhoitoyhtiön. Kriisintarkkailudirektiivi mahdollistaa myös keskitetyn omaisuudenhoitoyhtiön käytön, mutta direktiivinkin mukaan omaisuudenhoitoyhtiön tulee olla kriisintarkkailuviranomaisen perustama.

Jos kriisiratkaisussa halutaan käyttää muuta kuin edellä kuvattua omaisuudenhoitoyhtiötä, varojen siirto tällaiseen omaisuudenhoitoyhtiöön on kriisihallinnossa olevan laitoksen näkökulmasta omaisuuden myynti.

Rahoitusvakausvirasto on tehnyt valtiovarainministeriölle lainsäädäntöaloitteen, jolla mahdollistettaisiin omaisuudenhoitoyhtiön pääomittaminen siirtämällä kriisihallinnossa olevan laitoksen velkoja omaisuudenhoitoyhtiöön ja muuntamalla velat omaisuudenhoitoyhtiön pääomaksi. Omaisuudenhoitoyhtiön pääomitus olisi näin toimien mahdollista ilman ulkopuolista rahoitusta. Toki tässäkin vaihtoehdossa todennäköisesti tarvittaisiin valtion takaus likviditeetin hankkimiseksi omaisuudenhoitoyhtiölle sen toiminnan alkuvaiheessa.

Omaisuudenhoitoyhtiön perustaminen ei käytännössä poikkea tavallisen osakeyhtiön perustamisesta ja onnistuu muutamassa päivässä. Rahoitusvakausviraston näkökulmasta on tärkeää, että valtiolla on tarvittaessa valmius hyvin nopeasti päättää omaisuudenhoitoyhtiön pääomittamisesta tai takausten myöntämisestä rahoituksen tai siirrettävän omaisuuden hankkimiseksi omaisuudenhoitoyhtiölle.

Reima Letto
yksikön päällikkö

Harri Hämäläinen
kriisiratkaisuasiantuntija